

SRBIJA VEROVATNO NEĆE USKORO OTVORITI VOJNE ARHIVE

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Uprkos sve većem pritisku pravnih eksperata i organizacija za zaštitu ljudskih prava, srbijanski zvaničnici tvrde da sadržaj vojnih dokumenata ni narednih godina neće biti otkriven.

Međunarodni istraživači, pravni stručnjaci i aktivisti za zaštitu ljudskih prava vrše sve veći pritisak na Beograd da otvori arhive oružanih snaga i omogući im da prouče transkripte Vrhovnog saveta odbrane (VSO) – tela koje je tokom devedesetih predstavljalo najviši organ vojne vlasti.

Neki od tih transkripata su već predati Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) – gde su podneti kao dokaz na suđenju bivšem predsedniku Srbije, Slobodanu Miloševiću – ali je većina dokumenata ipak ostala nedostupna istoričarima i istraživačima.

Stručnjaci smatraju da bez tih dokumenata nisu mogući nikakvi stvarni zaključci o ulozi Srbije u sukobima u Bosni i Hrvatskoj.

Na sastancima VSO-a, najviši su zvaničnici tokom devedesetih uglavnom raspravljali o bezbednosnim pitanjima, ali eksperti veruju da je bilo reči i o pružanju pomoći srpskim pobunjenicima u Bosni i Hrvatskoj. Iako bi mnogi voleli da im se omogući neometan pristup tim dokumentima, direktor Arhiva Srbije i Crne Gore, Miladin Milošević, kaže kako ti dosijei u skorije vreme ipak neće biti otvarani.

„Ta dokumenta su dostupna Haškom tribunalu, ali ne i istraživačima. Dokumentacija najviših nacionalnih institucija ne može biti dostupna pre isteka zakonskog roka, koji traje 30 godina“, rekao je on, povlačeći paralelu sa zemljama u kojima poverljiva dokumenta nisu objavljivana i po više decenija.

„U mnogim zemljama, dokumenta nacionalnih institucija, uključujući ona koja se tiču odbrane, bezbednosti i inostranih poslova, nisu dostupna i u mnogo dužem periodu – po 50, pa čak i više godina.“

Beograd je, na primer, odbio da preda dokumenta Međunarodnom sudu pravde (MSP), u vreme kada je on, u okviru parnice koju je Bosna pokrenula protiv Srbije, razmatrao optužbe za genocid.

Predsednica Helsinškog odbora u Srbiji, Sonja Biserko, smatra da je srbijanska vlada bila tesno povezana sa pobunjeničkim srpskim snagama u ostalim zemljama bivše Jugoslavije, te da stoga mora snositi i deo krivice za njihove zločine. Ona kaže i da bi pomenuta dokumenta to mogla jasno pokazati.

„Tužilaštvo Haškog tribunala i srbijanska vlada dogovorili su se da ta dokumenta ne otkrivaju stručnjacima i javnosti, jer se radi o transkriptima koji jasno ukazuju na to da je Srbija bila duboko umešana u rat u Bosni“, kazala je ona.

Glasine o postojanju takvog dogovora između glavne tužiteljke Karle del Ponte (Carla del Ponte) i Beograda nisu od juče, ali predstavnica za štampu MKSJ-a odbacuje svaku mogućnost da je on sklopljen.

„To nije i ne može biti odgovornost Tribunala, niti bilo kojeg njegovog organa, uključujući tužilaštvo. U

skladu sa pravilima o postupku i dokazima, samo sudije Tribunala mogu odlučivati o merama zaštite kojima bi se sprečila javna prezentacija dokumenata, usled čega je svaka tvrdnja da je tužilaštvo umešano u prikriivanje dokaza potpuno netačna“, izjavila je glasnogovornica Olga Kavran.

Suđenje Miloševiću je u martu prošle godine okončano zbog njegove smrti, tako da sama dokumenta više nisu ni korišćena. Otkako je Srbija pred MSP-om oslobođena optužbi za genocid, aktivisti za zaštitu ljudskih prava pitaju se zbog čega Beograd još uvek insistira na njihovoj poverljivosti.

Biserko tvrdi da su i mnogi članovi sadašnje srbijanske vlade učestvovali u aktivnostima kojima je tokom devedesetih rukovodio Milošević, te pretpostavlja da je upravo to glavni razlog zbog kojeg se navedena dokumenta i dalje drže daleko od očiju javnosti.

„Slobodan Milošević jeste sklonjen sa vlasti, ali su njegove ideje opstale, što je očigledno kada se pogleda u kakvoj je situaciji danas Srbija“, rekla je ona.

„Srbijanska vlada se još uvek nije odrekla Republike Srpske ili Kosova, što pokazuje da nije odustala ni od Miloševićevih aspiracija, samo što sada pokušava da ih ostvari bez ulaženja u otvorene sukobe sa međunarodnom zajednicom.“

Slobodan Kostić je izveštač Radija Slobodna Evropa i saradnik IWPR-a iz Beograda.

Location: Kosovo

Focus: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

---

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbija-verovatno-nece-uskoro-otvoriti-vojne>